

Ecologisch onderzoek vleermuizen

Sloop gymzaal te Noordeloos

Rapportnummer: 20190458/rap01
Status rapport: definitief
Datum rapport: 22 oktober 2019

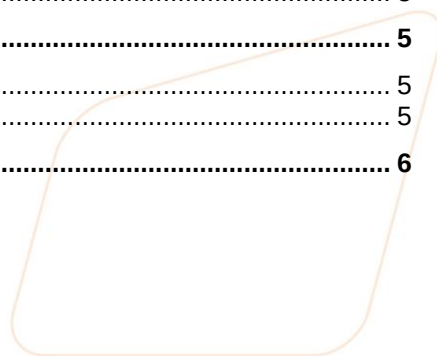
Auteur: Bastiaan van de Wetering
Projectleider: Pim Godschalk
Kwaliteitscontrole: Pim Godschalk

Opdrachtgever: Ordito
T.a.v. de heer C. van Kuijk
Postbus 94
5126 ZH GILZE

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Leeswijzer	1
2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE	2
2.1 Beschrijving huidige situatie	2
2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie	2
3 METHODE.....	3
3.1 Leefwijze vleermuizen.....	3
3.2 Veldbezoek	3
4 RESULTATEN VELDBEZOEK.....	5
4.1 Inleiding.....	5
4.2 Resultaten per veldbezoek	5
5 CONCLUSIES	6



1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Ordito begeleidt bij het voornemen om de gymzaal aan de J.A. van Vurenstraat te Noordeloos te slopen. Uit de quickscan welke AERES heeft uitgevoerd blijkt dat de werkzaamheden mogelijk effecten op functies van vleermuizen hebben en een nader vleermuisonderzoek nodig is¹.

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Vleermuizen maken onder andere gebruik van gebouwen als verblijfplaats en bomenrijen als vlieg- en foerageerroute. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verbodsbepalingen uit de Wnb overtreden worden.

1.2 Doel

De doelstelling voor het nader onderzoek is geformuleerd in onderstaande onderzoeksvragen:

- Welke soorten vleermuizen maken gebruik van het plangebied?
- Welke functie heeft het plangebied voor de aangetroffen soorten vleermuizen (foerageergebied, zomer, winter of paarverblijf of vliegroute)?
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de populaties die bij de ingreep betrokken zijn?
- Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten, die gebruik maken van het plangebied?
- Welke maatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken?
- Welke maatregelen zijn benodigd om aan de zorgplicht te voldoen?
- Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk twee is een beschrijving van het plangebied weergegeven en de in de toekomst uit te voeren werkzaamheden zijn hier benoemd. Hoofdstuk 3 gaat in op de methode van het vleermuisonderzoek en in hoofdstuk 4 worden de resultaten besproken, in hoofdstuk 5 wordt geconcludeerd of er wel of geen essentieel leefgebied aanwezig is en worden maatregelen voorgesteld voor een zorgvuldige werkwijze.

¹ AERES (2019). *Quickscan natuurwetgeving voor de herbestemming van locatie J.A. van Vurenstraat 1 in Noordeloos*. Aeres Milieu projectnummer AM19061

2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 Beschrijving huidige situatie

Het plangebied bestaat uit één gebouw (gymzaal), deze bevat een hoog gedeelte met deels houten betimmeringen en een laag gedeelte met blinde gemetselde muren (figuur 2-1). Achter de houten betimmeringen is een ruimte van enkele centimeters aanwezig. Rondom het gebouw is deels verharding en zijn deels groenstructuren aanwezig in de vorm van struiken, bomen en grasland.

De westelijke en noordelijke zijde van het gebouw zijn onverlicht. De oost- en zuidzijde ondervinden invloed van omliggende straatverlichting.



Figuur 2-1. Ligging plangebied (rood omlijnd) t.o.v. de omgeving. (bron: pdokviewer.pdok.nl)

2.2 Werkzaamheden en toekomstige situatie

De werkzaamheden bestaan uit het slopen van de huidige gymzaal. Hierbij wordt de groenvoorziening rondom het gebouw verwijderd. De bomen aan de oostzijde van het plangebied worden eveneens verwijderd. Na deze werkzaamheden wordt het terrein bouwrijp gemaakt en start de ontwikkeling van vijf woningen met een achtertuin.

3 METHODE

3.1 Leefwijze vleermuizen

Vleermuizen maken in de loop van de seizoenen gebruik van een netwerk van verschillende verblijfplaatsen. Vanuit hun verblijfplaats vliegen vleermuizen naar hun foerageergebied via vliegroutes waarbij ze gebruik maken van lijnvormige elementen, zoals aaneengesloten bomenrijen en watergangen. Vleermuizen maken gebruik van gebouwen als verblijfplaats en er zijn ook boombewonende vleermuizen. Elke vleermuissoort heeft zijn specifieke eisen (zie voor meer informatie over vleermuizen www.vleermuis.net en de soortenstandaards).

Vleermuizen zijn insectenetende zoogdieren en vinden hun voedsel op diverse locaties, zoals sloten, kanalen, plassen, bossen, bosranden, parken, bomenrijen, stadstuinen, weilanden en akkers. Iedere vleermuissoort heeft zijn eigen jachttechniek om insecten te vangen. Watervleermuizen foerageren bijvoorbeeld voornamelijk vlak boven het wateroppervlak, maar worden ook wel foeragerend langs bomen waargenomen. Dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en laatvliegers vangen vooral prooi in de lucht.

Vliegroutes zijn routes tussen een verblijfplaats en een voedselgebied. Als een vliegroute onderbroken wordt door lichtvervuiling of andere barrières, is een verblijfplaats vaak moeilijker of niet meer bereikbaar omdat de vleermuizen zich niet meer kunnen oriënteren.

Vleermuizen hebben een sterke binding met de verblijfplaatsen omdat ze meestal ieder jaar opnieuw gebruikt worden. Tijdens de kraamtijd verzamelen de vrouwtjes zich in kraamkolonies. Tijdens de paarperiode in aug/sep proberen de mannetjes de vrouwtjes naar hun paarverblijf te lokken met zogenaamde paarroepjes. Tijdens de overwintering gaan de vleermuizen in winterslaap en pas in het voorjaar begint de kraamtijd waarna de jongen in de periode mei/juni geboren worden.

3.2 Veldbezoek

Tijdens het vleermuisonderzoek is onderzocht welke soorten en aantallen vleermuizen in het gebied voorkomen, en welke functie(s) het plangebied heeft voor vleermuizen (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes). Dit is essentieel om uitspraken te doen over de effecten op populaties van de beschermde soorten en de eventueel te nemen maatregelen. Ook geeft het duidelijkheid op de vraag of het indienen van een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd aan de hand van het landelijk vastgestelde protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017). Dit is een door het bevoegd gezag en het Netwerk Groene Bureaus (NGB) goedgekeurde methodiek. ATKB is als lid aangesloten bij het NGB. Het vleermuisprotocol geeft aan dat meerdere onderzoeksronden nodig zijn om de verschillende functies van het gebied voor vleermuizen in kaart te brengen. De bezoeken moeten worden uitgevoerd in de vleermuisactieve periode tussen half mei en eind september. De bezoeken van de dwergvleermuizen moeten tussen 15 mei en 15 juli (kraam- en zomerverblijven) en tussen 15 augustus en 1 oktober (paarverblijven) plaatsvinden. Daarbij moet één bezoek van de kraam- en zomerverblijven in de ochtend worden uitgevoerd. Voor de laatvlieger moeten er twee bezoeken voor de kraam- en zomerverblijven in de avond plaatsvinden.

Met behulp van een batdetector van het type Pettersson D240x of gelijkwaardig en zichtwaarnemingen kunnen verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen worden vastgesteld. Een batdetector zet de voor mensen onhoorbare geluiden van vleermuizen om in hoorbare geluiden. Aan de hand van frequentie en ritme van de geluiden is het mogelijk om de vleermuissoorten te onderscheiden. Gekoppeld aan de batdetector zijn met behulp van een opnameapparaat (Edirol R-09HR) opnames gemaakt van in het veld moeilijk te determineren soorten.

Voor het project zijn vijf onderzoeksronden uitgevoerd voor vleermuizen met drie maal twee personen (voorjaar) en twee maal een persoon (najaar) in de periode 15 mei tot eind september. De uitgevoerde veldrondes zijn weergegeven in tabel 3-1.

Met de veldbezoeken op 16 mei, 5 juni en 8 juli is voldaan aan de onderzoeksinspanning voor de kraam- en zomerverblijfplaatsen van de gewone en ruige dwergvleermuis en van de laatvlieger. Met de bezoeken op 20 augustus en 12 september is voldaan aan de onderzoeksinspanning voor de paarverblijven van de gewone en ruige dwergvleermuis en van de laatvlieger.

Tabel 3-1 Algemene gegevens van de uitgevoerde onderzoeksronden

Datum	Tijd Van-tot	Tijd zon op/onder	Temp. (° C)	Wind (Bft)	Weer en bewolking	Onderzoek gericht op
16-05-2019	21:10-23:10	21:25	12-14	3	Droog en bewolkt	Kraam- en zomerverblijven
05-06-2019	03:24-05:25	05:25	15	3	Droog en half bewolkt	Kraam- en zomerverblijven
08-07-2019	21:59-00:00	21:59	14	1	Droog en licht bewolkt	Kraam- en zomerverblijven
20-08-2019	23:00-01:00	20:54	13	2	Droog en onbewolkt	Paarverblijven
12-09-2019	22:00-00:00	20:02	18	4	Droog en half bewolkt	Paarverblijven

Bij alle bezoeken is tevens gelet op het foerageergebied van vleermuizen en op vliegroutes van vleermuizen rond het gebouw en in de directe omgeving.

4 RESULTATEN VELDBEZOEK

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het uitgevoerde vleermuisonderzoek besproken waarbij wordt ingegaan op de functies van het gebied voor vleermuizen.

Binnen het plangebied zijn de volgende vleermuissoorten waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis (GD)
- Ruige dwergvleermuis (RD)
- Laatvlieger (LV)

Het gaat hier om gebouw bewonende vleermuizen, waarbij de ruige dwergvleermuis ook vaak in boomholten wordt aangetroffen.

4.2 Resultaten per veldbezoek

Veldbezoek 16 mei 2019

Bij het eerste veldbezoek waren de weersomstandigheden gunstig. Vanaf 21:45 uur zijn drie gewone dwergvleermuizen foeragerend gezien en gehoord bij de bomenrij en watergang rondom het plangebied. Rond 22:00 uur is een passerende laatvlieger gezien aan de noordzijde van het gebouw. Er zijn geen uitvliegers waargenomen.

Veldbezoek 5 juni 2019

Bij dit veldbezoek waren de weersomstandigheden gunstig, ondanks het hevige onweer de voorgaande avond. Tot 04:55 uur zijn constant twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Tussen 04:20 en 04:53 passeerden tien gewone dwergvleermuizen van zuidoost naar west langs het plangebied. Rond 04:53 passeerden drie laatvliegers vanuit het westen naar het oosten. Aan het einde van de J. A. van Vurenstraat gingen ze omlaag, waarschijnlijk naar een verblijf. In het plangebied zelf zijn geen invliegers waargenomen.

Veldbezoek 8 juli 2019

De weersomstandigheden tijdens het derde veldbezoek waren gunstig. Vanaf 22:30 uur zijn er twee foeragerende gewone dwergvleermuizen en om 22:46 nog één passerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Rondom het plangebied zijn op deze avond twee passerende/foeragerende laatvliegers waargenomen. Er zijn wederom geen uitvliegers waargenomen.

Veldbezoek 20 augustus 2019

De weersomstandigheden waren gunstig deze avond. Af en toe was een paarroepende gewone dwergvleermuis bij een huizenblok naast het plangebied te horen. Een ronde door de omgeving van het plangebied leverde weinig andere waarnemingen op.

Veldbezoek 12 september 2019

De weersomstandigheden tijdens dit veldbezoek waren gunstig. Op de hoek van het plangebied is één paarroepende gewone dwergvleermuis waargenomen. Ook is er één foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Daarnaast is er één constant roepende bosuil gehoord in de bomen aan de voorzijde van de gymzaal. Een ronde door de omgeving van het plangebied leverde weinig andere waarnemingen op.

De waarnemingen zijn weergegeven in figuur 4-1.



Figuur 4-1. Het plangebied met de daarin waargenomen vleermuizen in de vijf veldwerkrondes tussen mei en september 2019. Bron ondergrond: opentopo.

5 CONCLUSIES

Analyse veldresultaten

Uit de veldonderzoeken blijkt dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Wel zijn er enkele passerende laatvliegers en gewone en ruige dwergvleermuizen gezien. Gezien de lage aantallen en voldoende mogelijkheden voor andere vliegroutes, vormen deze routes geen essentiële vliegroutes. Ook vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied, aangezien er geen grote aantallen foeragerende vleermuizen zijn waargenomen en er voldoende alternatieven zijn in de omgeving.

In de bomen aan de voorzijde van de gymzaal is een roepende bosuil waargenomen. Vanwege het ontbreken van grote holten in de bomen is er geen nestplaats mogelijk en vormt het plangebied geen essentieel leefgebied voor de bosuil. Andere diersoorten zijn niet waargenomen rondom het gebouw, zodat verblijven van andere soorten ook met zekerheid kunnen worden uitgesloten.

Effectanalyse en conclusie

De sloop van het gebouw aan de J.A. van Vurenstraat in Noordeloos leidt niet tot negatieve effecten op beschermde functies voor vleermuizen. Verdere voorzorgsmaatregelen zijn niet nodig, behalve de verwijdering van de groenvoorzieningen buiten het broedseizoen (zie de algemene voorzorgsmaatregelen in de quickscanrapportage). Het is niet noodzakelijk om een ontheffing op de Wet natuurbescherming aan te vragen voor de voorgenomen werkzaamheden.

ATKB kan u tevens van dienst zijn met:

BODEM

- Verkennend en nader bodemonderzoek
- Partijkeuringen grond, baggerspecie en niet vormgegeven bouwstof
- Opstellen saneringsplannen en bestekken conventionele, in-situ landbodemsaneringen
- Begeleiding en evaluatie van conventionele en in-situ landbodemsanering
- (3D)-grondradaronderzoek
- Arbitrage en juridisch advies bodemzaken
- Civieltechnisch onderzoek naar asfalt, zand en klei
- Coördinatie archeologisch onderzoek

ECOLOGIE

- Soortgericht onderzoek (o.a. vleermuizen, amfibieën, kleine marterachtigen)
- Toetsingen aan natuurwetgeving
- Ecologisch werkprotocol en begeleiding
- Vegetatiekarteringen
- Hydrobiologisch onderzoek
- Waterplantenonderzoek en Ecoscans
- Visstandbemonstering
- Vismigratieonderzoek (vistelemetrie, pit-tag)
- Actief Biologisch Beheer
- Visserijmanagement
- Visbeheerplannen
- Schouw en kwaliteitsbeoordeling nieuwe natuur
- SNL-monitoring en gebiedsanalyses

WATER&RUIMTE

- Monitoring grondwater/oppervlaktewater (meetstrategie, inrichting/beheer meetnet, kwaliteit & kwantiteit)
- Waterbodemonderzoek (NEN 5717, NEN 5720)
- Kwantitatief waterbodemonderzoek
- Voorbereiding en begeleiding van baggerwerken, inclusief waterbodemsaneringen
- Baggerplan en werkplan
- Bemalingsadvies
- Ondersteuning en advies bij (stedelijk) waterbeheer
- Ondersteuning en advies bij wettelijke procedures, inclusief vergunningen en meldingen

Integrale dienstverlening

- Asbestinventarisatie gebouwen en objecten
- Risicobeoordeling asbest in gebouwen NEN2991
- Opstellen en onderhouden asbestbeheersplan
- Begeleiding, directievoering, saneringsonderzoek bij asbestverwijdering
- Bewijsmateriaal duurzaamheidscertificering onder BREEAM-NL (diverse milieukundige credits onder Nieuwbouw en renovatie, In Use, Gebiedsontwikkeling en Sloop)
- Beleidsondersteuning
- Beleidsstudies, beheerplannen en adviezen
- Second opinions
- Monitoring en nazorg
- Directievoering & toezicht
- Uitvoeringsbegeleiding
- Coördinatie
- Detachering

